

De familie Van der Chijs

Gedurende de periode 1801-1836 bewoonde de familie Van der Chijs het huis Breestraat 1. Uit het huwelijk van Anna Suzanna Bagelaar en Jacobus van der Chijs, (directeur van het Boterhuis), werden vier kinderen geboren, die allemaal een belangrijke rol hebben gespeeld in het maatschappelijk leven in de 19^e eeuw in Delft en in Nederland. Het bekendst werd hun dochter Mienette, die zich inzette voor de rechten van de vrouw, een ongekend fenomeen in het 19^e eeuwse Nederland.

Pieter, directeur Penningkabinet

Pieter Otto van der Chijs (1802-1867), volgde na zijn studie aan het Delftse Gymnasium een studie rechten te Leiden waarvoor hij cum laude slaagde.

In 1835 werd hij aangesteld als directeur van het Universitair Penningkabinet te Leiden. Hij schreef een groot aantal boeken c.q. artikelen over de Numismatiek en wordt gezien als de grondlegger van de Nederlandse Munt- en Penningkunde.

Daarnaast was hij redacteur van het lijfblad van de Maatschappij van Weldadigheid; 'De Vriend des Vaderlands'. Dit blad, waar o.a. Potgieter, v.d. Brink en Heijne hun debuut als aankomende schrijvers maakten, werd een podium voor jonge auteurs, die hun kritiek op de toenmalige maatschappij konden uitdragen. Het blad ging na 1836 verder als 'De Gids' hét literaire tijdschrift van het toenmalige 19e eeuwse Nederland.

Jan, ambtenaar op Java

Jan Theodoor van der Chijs (1806-1842), emigreerde na het afronden van zijn studie aan het Delfts Gymnasium in 1827 naar Zuid-Afrika waar hij zich in Kaapstad vestigde. Na enige teleurstellende koopmansactiviteiten begon hij een boekhandel in de Churchstreet 7.

In 1836 ging hij failliet en vertrok hij samen met vrouw en kind, met de noorderzon. In 1841 duikt hij op als passagier van de 'Munster Lass', en is hij op reis naar Nederlands Indië, waar hij als militair ambtenaar in het district Buitenzorg op Java werd aangesteld. Samen met zijn gezin keerde hij terug naar Delft waar hij zijn intrek nam bij zijn zus Mienette, die toen aan de Voorstraat 87 (huidige nummer 22) woonde. In 1841 overleed zijn vrouw aan malaria, hetzelfde lot overkwam Jan Theodoor in 1842. Hun dochter bleef als wees achter en werd liefdevol door de familie opgevangen.

Jacobus nam de boterhandel over

Jacobus van der Chijs (1813-1889), nam na de dood van zijn vader in 1833, de boterhandel over en maakte er een succesvol bedrijf van. Als lid van de Delftse vereniging; 'Tandem Fit Surculus Arbor', was hij penningmeester van de muziekafdeling. Daarnaast vervulde hij ook de functie van regent bij de Ned. Herv. Kerk en bij de stichting 'Vrouwe van Renswoude'. Jacobus was getrouwd met Cristine Kesman. Het echtpaar kreeg vele kinderen, waarvan er tenslotte zes in leven bleven. Hun zoon, Jacobus (16 nov.1842) kocht het pand Breedsteeg 1 in 1878 van zijn tante Mienette, die het uit de nalatenschap van haar moeder erfde.

Mienette, op de barricade voor de achtergestelde vrouw

Anna (Mienette) Maria Margaretha Storm van der Chijs (1814-1895), werd zeer actief in de liefdadigheidsvereniging 'Dorcas' (1835-1920). Zij vervulde vele jaren het secretariaatswerk en raakte zeer onder de indruk van de leefomstandigheden van de gewone mens. Met name de achtergestelde situatie van de vrouw in de 19^e eeuw bracht haar op de barricade. Door haar vele reizen over de hele wereld kwam zij in contact met moderne stromingen voor vrouwenrechten in Amerika en Canada.

In haar autogrammen albums, ook wel Album Americum genoemd, verzamelde ze handtekeningen, gedichtjes en andere uitingen van genegenheid van vele bekenden uit die tijd. In haar album van 1873-1878 staan aantekeningen van o.a. de Nederlandse koningin Sophie (de vrouw van koning Willem III), de Oostenrijkse keizer Franz Joseph en de Duitse keizer Wilhelm I. Ook buitenlandse wetenschappers en kunstenaars zoals Goethe, Hendrik Ibsen, Stanley, Anton Bruck, dirigent Lautenbach en Georg Zeller hebben in haar album iets aardigs of aangenaams geschreven. Mienette had ook Nederlandse handtekeningen, zoals van Amelie de Bourbon, dochter van Louis XVII (Naundorff), van politici zoals Groen van Prinsterer en Fransen van der Putte, Frans Coenen en Richard Hol. De feministische dames van het eerste uur ontbreken niet: Mina Kruseman, Elise van Calcar en Petronella Voûte.

In 1848 raakte Mienette onder de indruk van de gebeurtenissen in Amerika naar aanleiding van de 'Declaration of Sentiments' door de opstelling van een aantal Quacker vrouwen. Zonder omhaal verklaarden deze sufragettes dat de rechten en plichten van de vrouw gelijk waren aan die van de man.

Breedsteeg 1 ging naar Mienette

In 1846, na het overlijden van haar moeder, kreeg Mienette uit de erfenis Breedsteeg 1 toegewezen. Nadat zij financieel onafhankelijk was geworden, zette zij zich in voor de verbetering van de positie van de vrouw en vervulde zij in Nederland een voorbereidende rol in de emancipatie van de vrouw.

Tot haar kennissenkring behoorden o.a. Betsy Perk, Louise Wijnands, Mina Kruseman en Allette Jacobs. Nadat zij enige jaren in harmonie optrok met deze feministen, verbrak zij, na problemen over een tentoonstelling, de banden met haar medestrijdsters. Die tentoonstelling – in 1871 in Delft voor de verkoop van door vrouwen gemaakte handwerken -- werd op verzoek van Mienette, door koningin Sophie geopend. Met koningin Sophie had ze een zeer bijzondere band, die uitgroeide tot een levenslange vriendschap. Zij had daarmee ook invloed bij de regerende elite. Zo drong zij bij de Koning en Koningin aan op het instellen een HBS-opleiding voor meisjes. Dat leidde uiteindelijk tot een eerste vrouwelijke studente, die arts werd; Allette Jacobs. In 1868 kwam in Haarlem de eerste HBS voor meisjes.

Inzet voor het onderwijs

Vooral haar inzet voor het verkrijgen van goed onderwijs voor meisjes in de agrarische sector zag zij beloond. Zij werd geregeld uitgenodigd om lezingen en spreekbeurten te houden op de

Landbouwcongressen vanaf 1863. Ook liet zij haar invloed gelden op de Letterkundige congressen van Leuven, Middelburg en Maastricht.

Na twee jaar onvermoeid pleiten bij Amsterdamse hoogwaardigheidsbekleders bereikte zij een belangrijk resultaat. In 1865 wist zij twee departementen in Amsterdam te bewegen tot het oprichten van de eerste Industrieschool voor meisjes. Haar vooropgestelde doel was; 'Jonge meisjes op te leiden tot de kennis in en de uitoefening van verschillende takken van nijverheid, zodat zij in staat werden gesteld zich in hun dagelijks onderhoud te kunnen voorzien.'

Persoonlijke eigenaardigheden

Eigenlijk is het vreemd dat de herinnering aan deze markante persoonlijkheid zo snel vervaagd is. In een artikel over Mienette Storm - v.d. Chijs in het blad 'Vrouwenarbeid' uit 1898, slechts 3 jaar na haar dood, opende de schrijfster Cuperus-Van Rhijn, het artikel met de opmerking, dat slechts weinigen onder haar lezeressen zich de naam van mevrouw Storm-v.d. Chijs zouden kunnen herinneren.

Het waren juist haar persoonlijke eigenaardigheden; het altijd gelijk willen hebben, het alles naar haar eigen inzicht willen regelen zonder tussenkomst van anderen, waardoor zij gelijkgestemden uit haar eigen omgeving tegen zich in het harnas joeg. Maar het waren juist deze eigenschappen, die maakten dat zij dwars tegen het oordeel van anderen in, voet bij stuk hield en daardoor uiteindelijk toch haar doel wist te bereiken. De jongere generaties vrouwen, die nu de vruchten plukten van haar moderne inzichten, prijzen nu dezelfde eigenschappen, die haar in haar eigen omgeving onbemind maakten. Want mede daardoor werd zijn 'één van de grote baanbreeksters voor de Nederlandse Vrouwenbeweging'.